

Příloha k protokolu o SZZ č. ....
FF JU v Č. Budějovicích
Vysoká škola: .....

Ústav estetiky

25.6. 2013

Datum odevzdání posudku: .....

Tereza Andělová

Jméno: .....

Estetika

Obor: .....

Recenzent * /

bakalářské práce

Vedoucí */ Mgr. Denis Ciporanov, Ph.D.

POSUDEK BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

ART BRUT. TVORBA PSYCHOTIKŮ V KONTEXTU SVĚTA UMĚNÍ

.....
název

Tereza Andělová věnovala svou bakalářskou práci tématu art brut, tedy specifickému výtvarnému projevu lidí, jejichž tvorba nemá typicky žádnou intencionální, institucionální ani estetickou vazbu na danou uměleckou tradici. Je projevem lidí s hraničním (patologickým) prožíváním světa, a typicky s tím spojeným sociálním znevýhodněním. Jednou ze základních otázek, kterou tento nesporně zajímavý a relativně nedávno teoreticky podchycený fenomén vyvolává, je především jeho místo v kultuře a umělecké tradici a jeho poměr k institucionalizované tvorbě. Otázky, jaké formy a projevy tato kategorie zahrnuje, zda je případně uvažovat o tomto fenoménu v tradičních kategoriích umění či jaká specifika přináší recepce a interpretace tohoto druhu děl zaměstnávají v obhajované práci i Terezu Andělovou.

Úvod své práce studentka věnuje vymezení základních pojmů, počátkům teoretického zájmu o tvorbu art brut i možnostem klasifikace jejích projevů. V následující části sleduje ustavení reflexe tvorby mimo vliv kultury v širších souvislostech Dubuffetovy iniciační a radikální kritiky jejího zhoubného a umrtvujícího vlivu. V následujícím oddíle uvažuje Tereza Andělová o art brut z hlediska možností jeho umělecko-estetické interpretace na jedné a symptomatické (diagnostické) či medicínské interpretace na straně druhé. První stanovisko opírá o strukturálně-funkcionální analýzu, druhé pak o Prinzhornův psychiatrický přístup. Tereza Andělová sleduje pozoruhodný trend, kterak se v poslední době diskuse o art brut přiblížila standardnímu uměnovědnému či kritickému diskurzu spojenému se západním galerijním a kurátorským provozem. V konfrontaci s uměním se může tvorba art brut jevit jako radikálně (byť nikoli záměrně) porušující stávající normy a s ohledem na jistou uhlazenost a virtuozitu záměrně estetické tvorby osvěžující. V tomto aspektu též hledá možná dominantní zdroj hodnoty tvorby art brut – jako inspirativního impulsu pro rozvíjení jeho nespoutaných a nekonvenčních postupů v rámci vysokého umění. Srovnáme-li však díla art brut mezi sebou, zjistíme, že jsou z hlediska formální analýzy v podstatě značně konzervativní a – právě proto, že jim chybí kritická intencionální vazba na normotvorný kontext - poměrně dobře typizovatelná. Tematizací Mukařovského pojetí dynamických přesunů estetické funkce (a pohyblivosti hranic estetická i umění) a její závislosti na kulturním kontextu Tereza Andělová přirozeně přechází k problému statusu art brut. Zkoumá, jaké jsou jeho možnosti kvalifikovat se jako umění v kontextu vybraných definičních teorií; v tomto ohledu pak sleduje kritéria konvencionalistických či historických definičních přístupů (Danto Levinson). V této kreativní části práce Tereza Andělová předvádí schopnost aplikovat korektně (snad až na drobná zjednodušení) exponovaný pojmový rámec na konkrétní problém či materiál. Zmíněný přesun děl art brut do kontextu „světa umění“ sice nominálně a podle konvencionalistických teorií nesporně tato díla jako díla umělecká kvalifikuje, avšak o samotných důvodech tohoto přesunu teorie mlčí. Tento fakt je samozřejmě nutno přičíst na vrub samotným konvencionalistickým definicím, nikoli autorce textu. Za volbu tohoto přístupu je ovšem zodpovědná sama a měla by být v rámci obhajoby schopna vysvětlit, v čem je tato strategie podle ní produktivnější, než další nabízející se (funkcionální, estetické či recepční) přístupy. V předposlední části práce se věnuje vztahu génia a duševní kondice (normality/patologie) a hledá cestu mezi krajními a reduktivními interpretacemi tohoto poměru (např. často proponované tvrzení umělec/génieus rovná se automaticky „šílenec“). Poslední kapitola uvádí příklady inspirativních vazeb mezi tvorbou art brut a jednotlivými avantgardními uměleckými směry. V samotném závěru práce pak zaznívá zajímavý postřeh o potenciálním nebezpečí institucionalizace tvorby duševně nemocných v podobě arteterapeutických programů, které nevědomky dokážou zničit ceněnou spontaneitu projevů insitního umění.

Bakalářská práce Terezy Andělové je velmi poctivou a povedenou prací. Studentka prokazuje hlubokou znalost vybraného tématu spojenou s evidentním zájmem o problém. Bohatou literaturu, o níž opírá přehlednou strukturu své práce, vykládá a komentuje odborným, jasným a přitom čtivým jazykem. Precizně ovládá též techniku práce s použitými odbornými prameny, zvolená forma bibliografických citací je bezchybná. Bonusem pro čtenáře je pak kvalitně provedená obrazová příloha. Práci Terezy Andělové nelze než hodnotit jako vysoce nadprůměrnou a tudíž splňující všechny požadavky, které jsou na bakalářskou práci kladené. Jednoznačně ji proto doporučuji k obhajobě a navrhuji jí hodnotit stupněm **výborně**.

výborně

Návrh na klasifikaci bakalářské práce: .....

.....
podpis vedoucího bakalářské práce

Praze 25. 6. 2013
V ..... dne .....

Stupeň klasifikace:	☐ výborně	☐ velmi dobře	☐ dobře	☐ nevyhověl
---------------------	----------------------------------	--------------------------------------	--------------------------------	------------------------------------

*) Nehodící se škrtněte